בס"ד
"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', כ"ז באלול תשס"ד (13 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בנוסח התפילה של עדת האשכנזים לימים הנוראים, תופסת תפילה אחת מקום מיוחד, "**ונתנה תוקף**":

"...ובשופר גדול ייתקע, וקול דממה דקה יישמע. ומלאכים ייחפזון, וחיל ורעדה יאחזון, ויאמרו: הנה יום הדין... בראש השנה ייכתבון, וביום צום כיפור ייחתמון. כמה יעברון וכמה ייבראון, מי יחיה ומי ימות, מי בקיצו ומי לא בקיצו. מי במים ומי באש..."

תפילה זו, שמעוררת בנו את התחושה המוחשית כי בימים אלה, כל באי עולם עומדים בדין, היא מרגשת ביותר. בימים "נורמליים", שבהם תושבי העולם מגיעים לקצם בסוף 70 או 80 שנה, אין אנו מייחסים חשיבות יתרה לחלק מן הגזירות כאן. מאידך, קשה למצוא תקופות שקטות כאלה בתולדות עם ישראל. היום, רואים "מי במים ומי באש" ביחד...

אתמול, **כ"ו באלול**, **הואשמו יהודי צירייך** בשנת 5108 [1348], **בגרימת מוות להמונים במה שנקרא "המגפה השחורה"**. חלקם נשׂרפו, והיתר גורשו.

השׂנאה כלפי היהודים באירופה הגיעה לשׂיא חדש בתקופה זו. המגפה השחורה השמידה בשנתיים [1348-1349]כ**שליש** מאוכלוסיית היבשת. מחולל המגפה – דבר – הוא חיידק המועבר מחולדות ע"י עקיצת פרעושים. לאירופה הגיע הדבר דרך חולדות שהשתכנו באוניית סוחר בדרכה מאסיה. איש לא ידע כיצד להתמודד עם המגפה. ככול שפשט המוות, חיפשׂו ההמונים גורם לתלות בו את האשמה לאסון הגדול ביותר שידעה אירופה מעודה. ההמון החשוך, שלא ידע את פשר האסון, האמין לשמועות משונות על הסיבות ונתעורר למעשי אכזריות כנגד כל החשודים המדומים. בשעת חירום זו, נתפשטה השמועה הנוראה, שהיהודים גרמו למגפה, ו**הם שהרעילו את מימי הבארות והמעינות כדי להשמיד את הנוצרים**. הניצוץ היה ללהב, וחמת העם נשפכה על היהודים. עלילה זו נתקבלה על לב אוכלוסי הנוצרים, אעפ"י שלא היה לה כל טעם, שהרי **היהודים בעצמם שתו את המים שהרעילו כביכול**, ואף הם היו חולים במגפה. בקצת מקומות נתחזק החשד כלפי המרעילים על ידי שהתמותה בין היהודים היתה קטנה, ודאי מפני סדר חייהם המיושב, חוסר השיכרות, ובייחוד מפני טיפולם הטוב בחוליהם. אולם, המאמינים בעלילות דם וכדומה לא היו מוכשרים ליישוב הדעת: בולמוס של טירוף שלט בעולם.

העלילה קמה לראשונה בצרפת הדרומית ובמדינות ספרד הסמוכות, שבהן כבר פרצה המגפה באביב שנת 1348. אולם כאן היא גרמה רק לרדיפות בודדות. במקומות אחרים התאמצו בקנאה יתירה להוכיח באמצעות עינויים קשים, כי אמנם אשמים היהודים. בפעם הראשונה עשׂו כזאת בסבויה ובשווייץ (משנת 1306 ואילך היו מגורשי צרפת נושבים בארצות אלה.) בכל ארץ סבויה עלו תימרות עשן המדורות, שבהן נשׂרפו היהודים להמונים, בספטמבר 1348. מכאן עברה העלילה בעקב המגפה המתפשטת צפונה גם לשווייץ. לקנטון אארגוי ולברן הגיעה הידיעה על ה'מרעילים' שנתפסו, ומיד נמסרה הידיעה גם לערים אחרות, כי היהודים מפיצים רעל בכל מקום. כעבור זמן מה נשׂרפו בציריך קצת יהודים ויתרם גורשו מן העיר. כעבור חצי שנה, בפברואר, הוכנסו כל היהודים מערי אלזס וגליל הרינוס לבית הקברות היהודי ונסגרו בבניין עץ שהובער מכל עבריו. רובם נשׂרפו, ורק מועטים שנכנעו להמיר דת הוצאו ממדורות האש. רכוש הנשׂרפים נתחלק בין העירונים שהבעירו את הבערה לתכלית זו.

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', כ"ז באלול תשס"ד (13 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

[דברי ימי עם עולם]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל